

Sbírka soudních rozhodnutí

STANOVISKO GENERÁLNÍ ADVOKÁTKY
ELEANOR SHARPSTON
přednesené dne 26. ledna 2012¹

Věc C-564/10

**Bundesanstalt für Landwirtschaft und Ernährung
proti
Pfeifer & Langen Kommanditgesellschaft**

[žádost o rozhodnutí o předběžné otázce podaná Bundesverwaltungsgericht (Německo)]

„Ochrana finančních zájmů Evropské unie — Promlčecí doba pro nároky na úroky dlužné podle vnitrostátního práva vedle navrácení neoprávněně přijatých částek podpory — Výklad a použitelnost článku 3 nařízení (ES, Euratom) č. 2988/95“

1. V projednávané žádosti o rozhodnutí o předběžné otázce se Bundesverwaltungsgericht (Spolkový správní soud) (Německo) dotazuje, zda nároky na úroky, které vznikají jako výsledek nesrovnalosti definované v nařízení č. 2988/95², jsou upraveny uvedeným nařízením nebo vnitrostátním právem.

Právní rámec

Článek 325 SFEU

2. Podle článku 325 SFEU mají členské státy obecnou povinnost bojovat proti podvodům a jiným protiprávním jednáním poškozujícím nebo ohrožujícím finanční zájmy Unie.

Ochrana finančních zájmů Evropské unie

3. Nařízení č. 2988/95 za účelem ochrany finančních zájmů Evropské unie stanoví řadu obecných pravidel týkajících se kontrol, administrativních opatření a sankcí postihujících nesrovnalosti s ohledem na právo EU, je-li podpora příjemcům poskytována v rámci politik EU³. Před jeho přijetím žádná společná pravidla definující takové nesrovnalosti⁴ neexistovala.

4. Třetí bod odůvodnění stanoví, že „je [...] důležité bojovat ve všech oblastech proti jednáním, která poškozují finanční zájmy Společenství“. Čtvrtý bod odůvodnění uvádí, že pro boj proti podvodům poškozujícím finanční zájmy Společenství musí být stanoven společný právní rámec pro všechny oblasti politik Společenství.

1 — Původní jazyk: angličtina.

2 — Nařízení Rady (ES, Euratom) ze dne 18. prosince 1995 o ochraně finančních zájmů Evropských společenství (Úř. věst. L 312, s. 1; Zvl. vyd. 01/01, s. 340).

3 — Používám označení „Evropské společenství“ (nebo „Společenství“), pokud odkazují na ustanovení právních předpisů používajících toto označení; v jiných případech uvádím „EU“ nebo „Evropská unie“.

4 — Článek 1 odst. 1.

5. Článek 1 odst. 2 nařízení č. 2988/95 stanoví:

„Nesrovnalostí se rozumí jakékoli porušení právního předpisu Společenství vyplývající z jednání nebo opomenutí hospodářského subjektu, v důsledku kterého je nebo by mohl být poškozen souhrnný rozpočet Společenství nebo rozpočty Společenstvím spravované, a to buď snížením nebo ztrátou příjmů z vlastních zdrojů vybíraných přímo ve prospěch Společenství, nebo formou neoprávněného výdaje.“

6. Článek 2 stanoví, že kontroly a správní opatření a sankce se zavedou, pokud jsou nezbytné k zajištění řádného uplatňování práva Společenství. V právu Společenství se stanoví povaha a oblast působnosti správních opatření a sankcí nezbytných pro správné uplatňování dotyčných pravidel s ohledem na povahu a závažnost nesrovnalostí, poskytnutou nebo přijatou výhodu a míru zavinění. S výhradou použitelného práva Společenství se postupy pro provádění kontrol, opatření a sankcí Společenství řídí vnitrostátním právem⁵.

7. Článek 3 nařízení č. 2988/95 stanoví:

„1. Promlčecí doba pro zahájení stíhání činí čtyři roky od okamžiku, kdy došlo k nesrovnalosti [...]. Odvětvové předpisy mohou stanovit i kratší lhůtu, která však nesmí být kratší než tři roky.“

V případě pokračujících nebo opakovaných nesrovnalostí běží promlčecí doba ode dne, ke kterému nesrovnalost skončila. V případě víceletých programů běží promlčecí doba v každém případě až do definitivního ukončení programu.

Promlčecí doba pro stíhání se přerušuje každým úkonem příslušného orgánu oznámeným dané osobě, který se týká vyšetřování nebo řízení o nesrovnalosti. Promlčecí doba začíná znovu běžet od provedení každého úkonu způsobujícího přerušování.

[...]

2. Lhůta pro výkon rozhodnutí, na základě kterého byla uložena správní sankce, činí tři roky. Tato lhůta běží ode dne, kdy rozhodnutí nabude právní moci.

Přerušování a pozastavení se řídí odpovídajícími pravidly vnitrostátního práva.

3. Členské státy si ponechávají možnost uplatňovat delší lhůtu, než která je uvedena v odstavci 1 nebo odstavci 2.“

8. Článek 4 stanoví:

„1. Každá nesrovnalost vede zpravidla k odnětí neoprávněně získané výhody:

— formou povinnosti zaplatit nebo nahradit dlužné nebo neoprávněně získané částky,

[...]

2. Použití opatření uvedených v odstavci 1 se omezuje na odnětí získané výhody s připočtením (je-li to stanoveno) úroků, které mohou být určeny paušálně.

[...]

⁵ — Článek 2 odst. 1, 3 a 4.

4. Opatření uvedená v tomto článku nejsou považována za sankce.“

9. Článek 5 upravuje správní sankce, které se použijí v případě úmyslných nesrovnalostí nebo nesrovnalostí způsobených z nedbalosti.

Pravidla použitelná na stanovení lhůt, dat a termínů

10. Nařízení Rady č. 1182/71⁶ stanoví jednotná pravidla pro lhůty, data a termíny ve vztahu k aktům přijatým Radou nebo Komisí.

Financování společné zemědělské politiky

11. Článek 1 nařízení (EHS) č. 729/70⁷ definuje Evropský zemědělský orientační a záruční fond (dále jen „EZOZF“) jako součást rozpočtu Společenství. Článek 8 odst. 1 uvedeného nařízení stanoví, že se členské státy musí ujistit, že transakce financované EZOZF byly skutečně provedeny a byly provedeny řádně, bránit nesrovnalostem a získat zpět částky ztracené z důvodu nesrovnalosti nebo nedbalosti.

12. Nařízení (EHS) č. 595/91⁸ upravilo prováděcí pravidla k článku 8 nařízení č. 729/70. Podle článku 3 nařízení č. 595/91 byly členské státy povinny oznamovat Komisi nesrovnalosti, které byly předmětem prvotního skutkového zjištění správním nebo soudním orgánem. Článek 7 odst. 1 stanovil, že si členské státy mohly ponechat 20 % zpět získaných částek, pokud stanovená pravidla nebyla „významně porušena“.

13. Článek 32 odst. 1 nařízení č. 1290/2005⁹ se od 16. října 2006 použije na případy oznámené podle článku 3 nařízení č. 595/91, u kterých ke stanovenému datu nedošlo k získání zpět v plném rozsahu¹⁰. Toto ustanovení uvádí: „Částky získané zpět v důsledku nesrovnalostí nebo nedbalostí a související úroky se převádějí na akreditované platební agentury, jež je zaúčtují jako účelově vázaný příjem EZOZF v měsíci, kdy byly skutečně inkasovány.“¹¹

Odvětví cukru

14. EU patří mezi největší světové producenty cukru¹². Společná organizace trhů v odvětví cukru poskytuje finanční podporu pouze na cukr vyprodukovaný v rámci určitých kvót (cukr A a B). Cukr vyrobený nad rámec výrobních kvót A a B tak musí být uskladněn a použit jako součást kvóty A pro následující rok, nebo prodán mimo EU na světovém trhu bez jakékoli vývozní dotace. Podnik, který vyprodukuje přebytek nad rámec svých produkčních kvót, tak musí cukr, pokud jej nehodlá vyvézt, uskladnit.

6 — Nařízení Rady (EHS, Euratom) č. 1182/71 ze dne 3. června 1971, kterým se určují pravidla pro lhůty, data a termíny (Úř. věst. L 124, s. 1; Zvl. vyd. 01/01, s. 52).

7 — Nařízení Rady (EHS) č. 729/70 Rady ze dne 21. dubna 1970 o financování společné zemědělské politiky (Úř. věst. L 94, s. 13), ve znění nařízení (ES) č. 1287/95 ze dne 22. května 1995 (Úř. věst. L 125, s. 1). Nařízení Rady (ES) č. 1258/99 (Úř. věst. L 160, s. 103; Zvl. vyd. 03/25, s. 414) nahradilo nařízení (EHS) č. 729/70, pokud jde o výdaje vynaložené po 1. lednu 2000.

8 — Nařízení Rady (EHS) č. 595/91 ze dne 4. března 1991 o nesrovnalostech a zpětném získávání částek neoprávněně vyplacených v rámci financování společné zemědělské politiky, o organizaci informačního systému v této oblasti a o zrušení nařízení (EHS) č. 283/72 (Úř. věst. L 67, s. 11; Zvl. vyd. 03/11, s. 171), zrušené a nahrazené nařízením Komise (ES) č. 1848/2006 ze dne 14. prosince 2006 (Úř. věst. L 355, s. 56).

9 — Nařízení Rady (ES) č. 1290/2005 ze dne 21. června 2005 o financování společné zemědělské politiky (Úř. věst. L 209, s. 1). Pro dosažení cílů společné zemědělské politiky („SZP“) článek 2 stanoví, že Evropský zemědělský záruční fond (dále jen „EZZF“) je součástí souhrnného rozpočtu Evropských společenství.

10 — Druhá odrážka čl. 49 odst. 3 nařízení č. 1290/2005.

11 — Článek 7 odst. 1 nařízení č. 595/91 byl zrušen článkem 46 nařízení č. 1290/2005. Podle čl. 32 odst. 5 nařízení č. 1290/2005 si členský stát může ponechat 20 % zpět získaných částek jako paušální úhradu nákladů na zpětné získávání, s výjimkou částek vztahujících se k nesrovnalostem nebo nedbalostem, které lze přičíst správním orgánům nebo jiným subjektům dotyčného členského státu.

12 — „Společná organizace trhu s cukrem“ zveřejněná Generálním ředitelstvím pro zemědělství Evropské komise (AGRI/63362/2004); viz rovněž www.fao.org „Food Outlook global market analysis sugar November 2008“.

15. Režim náhrad nákladů na skladování cukru za každý hospodářský rok¹³ tak byl stanoven v čl. 8 odst. 1 nařízení Rady (EHS) č. 1785/81¹⁴. Členské státy stanovily poplatek na financování uvedeného režimu a náhrady vzniklých nákladů na skladování¹⁵.

16. Třetí bod odůvodnění nařízení Rady (EHS) č. 1358/77¹⁶ objasňoval, že celkové náhrady se musí rovnat celkovým vybraným poplatkům.

17. Článek 1 nařízení č. 1358/77 stanovil, že náklady na skladování cukru nahradí členské státy. Podle článku 4 bylo vrácení založeno na měsíčních obratech množství ve skladech. Články 6 a 7 stanovily, že režim náhrad je založen na samofinancování.

18. Bod 17 odůvodnění nařízení Komise (EHS) č. 1998/78¹⁷ uvádí, že zpracovatelé jsou povinni vrátit náhrady, na které nemají nárok.

19. Článek 13 stanoví, že osoby mající nárok na náhradu sdělí dotyčným členským státům nejpozději do 15. dne každého měsíce údaje týkající se zásob, za které je náhrada požadována. Podle čl. 14 odst. 1 platí, že je-li cukr, za který může být vyplacena náhrada, skladován s cukrem, u kterého tomu tak není, umístí členské státy dotyčný cukr pod celní dozor nebo správní dozor mající srovnatelné zajištění.

20. Článek 15 stanoví, že k 20. dni každého měsíce musí členské státy stanovit pro každou oprávněnou osobu celkovou výši náhrad a celkovou výši poplatku. Pokud jsou zjištěny rozdíly, stanoví článek 16 úpravy, které se provádějí zpětně.

Vnitrostátní právní úprava

21. Ustanovení § 14 odst. 1 Marktorganisationsgesetz (zákon o organizaci trhů) stanoví, že není-li stanoveno v jiném právním aktu Rady nebo Komise Evropských společenství jinak, jsou nároky na vrácení zvláštních dávek, například uhrazení nákladů na skladování, úročeny sazbou o 3 % vyšší, než je aktuální diskontní sazba německé Bundesbank, a to ode dne, kdy nárok vznikl.

22. Podle § 197 a § 201 Bürgerliches Gesetzbuch (německý občanský zákoník, dále jen „BGB“) ve znění platném do 31. prosince 2001 se nároky na nezaplacené úroky promlčí ve lhůtě čtyř let od konce roku, v němž nárok na úroky vznikl. Podle § 195 BGB ve znění platném od 1. ledna 2002 byla tato doba zkrácena na tři roky. Ustanovení § 229 odst. 6 Einführungsgesetz zum Bürgerlichen Gesetzbuch (zákon uvádějící německý občanský zákoník) stanoví, že předchozí čtyřletá promlčecí doba nadále platí pro úroky dlužné za roky 1999 a 2000.

23. Vnitrostátní soud objasňuje, že podle německého práva platí, že i když jsou nároky týkající se úroků akcesorické k hlavnímu nároku, jsou jinak autonomní. To znamená, že pokud jde o promlčecí lhůty, není možné je vymáhat, jakmile byl hlavní nárok promlčen, ale že jinak vznikají nezávisle a mohou být rovněž nezávisle promlčeny.

13 — Podle nařízení, která byla tehdy v platnosti, začínal hospodářský rok 1. července a končil 30. června následujícího roku.

14 — Nařízení Rady (EHS) č. 1785/81 ze dne 30. června 1981 o společné organizaci trhů v odvětví cukru (Úř. věst. L 177, s. 4), zrušené a nahrazené nařízením Rady (ES) č. 2038/1999 ze dne 13. září 1999 o společné organizaci trhů v odvětví cukru (Úř. věst. L 252, s. 1). Nyní se použije nařízení Rady (ES) č. 1234/2007 ze dne 22. října 2007, kterým se stanoví společná organizace zemědělských trhů a zvláštní ustanovení pro některé zemědělské produkty (jednotné nařízení o společné organizaci trhů) (Úř. věst. L 299, s. 1).

15 — Článek 8 odst. 2 nařízení č. 1785/81.

16 — Nařízení Rady (EHS) č. 1358/77 ze dne 20. června 1977, kterým se stanoví obecná pravidla pro kompenzování nákladů na skladování cukru a zrušující nařízení (EHS) č. 750/68 (Úř. věst. L 156, s. 4), zrušené a nahrazené nařízením Rady (ES) č. 1260/2001 ze dne 19. června 2001 o společné organizaci trhů v odvětví cukru (Úř. věst. L 178, s. 1; Zvl. vyd. 03/33, s. 17).

17 — Nařízení Komise (EHS) č. 1998/78 ze dne 18. srpna 1978, kterým se stanoví prováděcí pravidla ke kompenzaci nákladů na skladování cukru (Úř. věst. L 231, s. 5).

24. Předkládající soud uvádí, že problémy mohou vzniknout tehdy, když vnitrostátní právo stanoví, že úroky mohou být požadovány teprve za období po sankcionování nesrovnalosti. V takovém případě by mohly být promlčeny ještě dříve, než vznikly.

25. Podle § 53 odst. 1 *Verwaltungsverfahrensgesetz* (zákon o správním řízení, dále jen „VwVfG“) zastavuje správní akt přijatý za účelem stanovení nebo prosazení nároku právnické osoby veřejného práva běh promlčecí doby¹⁸ tohoto nároku, dokud se správní akt nestane konečným nebo do uplynutí šesti měsíců od jeho vyřízení jiným způsobem.

Skutkové okolnosti, řízení a předběžné otázky

26. V hospodářských letech cukrovarnického odvětví 1994/95, 1995/96 a 1996/97 společnost Pfeifer & Langen KG (dále jen „Pfeifer“) podávala měsíční žádosti o vrácení nákladů na skladování cukru, kterým bylo následně vyhověno.

27. V návaznosti na vyšetřování Bundesanstalt für Landwirtschaft und Ernährung (Spolkový úřad pro zemědělství a výživu, dále jen „Bundesanstalt“) vydal rozhodnutí, ve kterých uvedl, že náklady na skladování vrácené za uvedené hospodářské roky musí být nahrazeny, protože Pfeifer získala neoprávněnou výhodu na základě nesrovnalosti. Společnost ve svých žádostech nadhodnotila množství cukru, které bylo základem pro vrácení nákladů na skladování.

28. Řízení před vnitrostátními soudy se týká zaprvé žaloby na vrácení nákladů na skladování (dále jen „hlavní pohledávka“) a, zadruhé, nároku na úroky plynoucí z hlavní pohledávky (dále jen „dlužné úroky“)¹⁹.

29. Pokud jde o hlavní pohledávku, Bundesanstalt vydal dne 30. ledna 2003 tři rozhodnutí (dále jen „hlavní rozhodnutí“), v nichž bylo uvedeno, že požadované částky nesou úroky ode dne přijetí těchto částek. Stanovení výše úroků bylo vyhrazeno pozdějším rozhodnutím.

30. Společnost Pfeifer se proti hlavním rozhodnutím odvolala. Dne 10. října 2006 Bundesanstalt meritorně zamítl odvolání společnosti Pfeifer, avšak rozhodl o snížení výše hlavní pohledávky. Společnost Pfeifer podala žalobu zpochybňující rozhodnutí Bundesanstalt, kterým bylo zamítnuto její odvolání.

31. Společnost Pfeifer uspokojila hlavní pohledávku ve výši 469 941,12 eur dne 15. listopadu 2006.

32. Bundesanstalt pak dne 13. dubna 2007 vydal rozhodnutí, jímž byly z hlavní pohledávky vymáhány úroky ve výši 298 650,93 eur (dále jen „první rozhodnutí o úrocích“).

33. Společnost Pfeifer toto rozhodnutí zpochybnila. Brojí zejména proti pohledávce týkající se úroků ve výši 119 984,27 eur za roky 1999–2002 z důvodu, že tento nárok je promlčen.

34. Společnost Pfeifer dále tvrdí, že nárok Bundesanstalt týkající se úroků byl promlčen dokonce před tím, než bylo vydáno první rozhodnutí o úrocích (dále jen „otázka promlčení“). Je toho názoru, že dlužné byly pouze úroky týkající se období po 13. dubnu 2007²⁰.

35. Dne 22. října 2007 Bundesanstalt vydal upravené rozhodnutí ohledně dlužných úroků (dále jen „druhé rozhodnutí o úrocích“). Připustil, že čtyřletá promlčecí doba, která se vztahuje na tyto dluhy, znamená, že nárok na úroky za roky 1997 a 1998 byl ke dni vydání hlavních rozhodnutí promlčený.

18 — Vnitrostátní právní úprava používá výraz „hemmen“, který je do angličtiny nejčastěji překládán jako „zastavit“. Nicméně anglické znění čl. 3 odst. 1 nařízení č. 2988/95 používá výraz „interrupted“ [přerušuje se] (ve francouzštině je uvedeno „est interrompue“ a v němčině „wird unterbrochen“). Ve zbývajících částech budu používat výrazy „zastavit“ a „přerušit“ zaměnitelně.

19 — Žádosti týkající se hospodářských let 1988 až 1997 byly předloženy vnitrostátním soudům. Nicméně pouze hospodářské roky 1994/95, 1995/96 a 1996/97 jsou předmětem projednávané žádosti o rozhodnutí o předběžné otázce.

20 — Viz bod 111 dále.

36. Nicméně Bundesanstalt je toho názoru, že hlavní rozhodnutí způsobila přerušení běhu promlčecí doby týkající se pohledávky ohledně úroků. Úroky vzniklé od 1. ledna 1999 (237 644,17 eur) tak podle jeho názoru nejsou promlčené.

37. Společnost Pfeifer podala dne 14. listopadu 2004 žalobu k Verwaltungsgericht Köln (správní soud Kolín nad Rýnem), ve které požadovala zrušení druhého rozhodnutí o úrocích v rozsahu, v němž se týkalo úroků za období od 1. ledna 1999 do 31. prosince 2002 (119 984,27 eur). Za následující roky dlužné úroky uhradila.

38. Verwaltungsgericht rozsudkem ze dne 25. listopadu 2009 zrušil druhé rozhodnutí o úrocích v navrhovaném rozsahu. Uvedl, že otázka promlčení není relevantní. Byl toho názoru, že pohledávka týkající se úroků, byla založena na § 14 Marktorganisationsgesetz²¹. Podle uvedeného ustanovení nesou žádosti o vrácení zvláštních dávek úroky „ode dne, ke kterému vznikly“. Nárok na vrácení však vznikl teprve oznámením hlavních rozhodnutí, takže není dána povinnost platit úroky za dřívější období.

39. Bundesanstalt podal k Bundesverwaltungsgericht opravný prostředek „Revision“. Tvrdí, že hlavní rozhodnutí zrušila poskytnutí náhrady nákladů na skladování se zpětnou účinností, takže Pfeifer byla povinna zaplatit úroky z nadměrně vyplacených částek ode dne přijetí.

40. Bundesverwaltungsgericht položil Soudnímu dvoru následující předběžné otázky:

„1) Vztahuje se článek 3 [nařízení č. 2988/95] rovněž na promlčení nároků na úroky, které jsou dlužné podle vnitrostátního práva vedle navrácení výhody protiprávně nabyté z důvodu nesrovnalosti?

V případě kladné odpovědi na otázku 1:

2) Je nutné v rámci srovnání lhůt uvedených v čl. 3 odst. 3 nařízení č. 2988/95 přihlídnout pouze k délce promlčecí doby, nebo musí být vzata v úvahu rovněž vnitrostátní právní úprava, která odkládá počátek běhu promlčecí doby na konec kalendářního roku, v němž nárok (v projednávané věci nárok na úroky) vzniká, aniž by k tomu byly vyžadovány další okolnosti?

3) Začíná promlčecí doba pro nároky na úroky běžet od okamžiku, kdy došlo k nesrovnalosti, případně skončením pokračující nebo opakované nesrovnalosti, i když se nároky na úroky týkají až pozdějších období, a tudíž vznikají až později? Je v případě pokračující nebo opakované nesrovnalosti počátek běhu promlčecí doby odložen podle čl. 3 odst. 1 pododstavce 2 nařízení č. 2988/95 do okamžiku skončení nesrovnalosti i pokud jde o nároky na úroky?

4) Kdy končí přerušení způsobené rozhodnutím příslušného orgánu podle druhé věty třetího pododstavce čl. 3 odst. 1 nařízení č. 2988/95, pokud toto rozhodnutí v zásadě stanoví dotýčný nárok (v projednávané věci nárok na úroky)?“

41. Písemná vyjádření předložily Pfeifer, Bundesanstalt a Komise. Společnost Pfeifer a Komise přednesly ústní vyjádření na jednání konaném dne 17. listopadu 2011.

Posouzení

Otázka 1

42. Podstatou první otázky předkládajícího soudu je, zda se promlčecí doba stanovená v čl. 3 odst. 1 nařízení č. 2988/95 uplatní vedle vymáhání hlavní pohledávky i na nároky na úroky podle vnitrostátního práva.

21 — Viz bod 21 výše.

Úvodní poznámky

43. Účelem nařízení č. 2988/95 je zavedení obecné úpravy pro postihování nesrovnalostí. V tomto kontextu má obecnou povahu i úprava, kterou se řídí promlčecí lhůty. Cílem zákonodárce bylo definovat obecnou úpravou promlčení minimální dobu použitelnou ve všech členských státech a vzdát se možnosti vymáhat částky neoprávněně získané z rozpočtu EU po uplynutí čtyřleté promlčecí lhůty od okamžiku, kdy k nesrovnalosti došlo²².

44. Článek 1 odst. 1 nařízení Rady (ES, Euratom) č. 2988/95 tak zavádí „obecná pravidla týkající se stejnorodých kontrol a správních opatření a sankcí postihujících nesrovnalosti s ohledem na právo Společenství“²³.

45. Článek 2 odst. 1 stanoví, že se k zajištění řádného uplatňování práva Společenství zavedou kontroly, správní opatření a sankce. Článek 2 odst. 3 uvádí, že právo Společenství stanoví povahu a oblast působnosti takových opatření.

46. Vzhledem k tomu, že nařízení č. 2988/95 je obecným opatřením, stanoví čl. 2 odst. 4, že s výhradou práva Společenství se postupy pro provádění kontrol, opatření a sankcí Společenství řídí právem členských států. Při neexistenci výslovného ustanovení v nařízení č. 2988/95 je tak nutné zkoumat zaprvé relevantní odvětvové předpisy EU a zadruhé vnitrostátní právo.

47. První pododstavec čl. 3 odst. 1 zavádí obecnou úpravu promlčení, které definuje minimální délku, jež se použije ve všech členských státech²⁴. Stanoví, že odvětvové předpisy mohou stanovit i kratší lhůtu, která však nesmí být kratší než tři roky. Soudní dvůr rozhodl, že odkaz na „odvětvové předpisy“ v čl. 3 odst. 1, se týká předpisů práva EU, a nikoliv vnitrostátních předpisů²⁵.

48. V projednávané věci se na hlavní pohledávku použije promlčecí doba stanovená v čl. 3 odst. 1, jelikož neexistuje žádný odvětvový předpis, který by stanovil lhůtu pro vrácení neoprávněně nahrazených nákladů na skladování cukru.

49. Článek 4 odst. 1 stanoví, že správní opatření týkající se nesrovnalosti zahrnují odnětí neoprávněně získané výhody formou povinnosti zaplatit nebo nahradit dlužné nebo neoprávněně získané částky. Článek 4 odst. 2 pak stanoví: „Použití opatření uvedených v odstavci 1 se omezuje na odnětí získané výhody s připočtením (*je-li to stanoveno*) úroků, které mohou být určeny paušálně.“ (kurziva provedena autorkou stanoviska). Toto je jediný výslovný odkaz na úroky v nařízení č. 2988/95.

50. V projednávané věci se hlavní pohledávka – na nahrazení nákladů na skladování cukru vyrobeného nad rámec výrobních kvót – týká správního opatření uloženého na základě článku 4 nařízení č. 2988/95 (nikoliv takové správní sankce, jako je sankce stanovená v článku 5). Nárok na úroky vznikající z této hlavní pohledávky je předmětem řízení, které vedlo k projednávané žádosti o rozhodnutí o předběžné otázce.

51. Nároky na úroky obecně vznikají pouze na základě nároku na částku hlavní pohledávky. Žaloba na vymáhání úroků je tak obvykle akcesorická k hlavnímu řízení na uhrazení dluhu²⁶. Skutkové okolnosti zjištěné vnitrostátním soudem a jeho výklad vnitrostátních předpisů ukazují, že tak tomu v projednávané věci skutečně je.

22 — Rozsudek ze dne 5. května 2011, Ze Fu Fleischhandel a Vion Trading (spojené věci C-201/10 a C-202/10, Sb. rozh. s. I-3545, bod 24).

23 — Rozsudek ze dne 29. ledna 2009, Josef Vosding Schlacht-, Kühl- und Zerlegerbetrieb a další (spojené věci C-278/07 až C-280/07, Sb. rozh. s. I-457, bod 20).

24 — Rozsudek Josef Vosding Schlacht-, Kühl- und Zerlegerbetrieb a další (uvedený výše v poznámce pod čarou 23, bod 27).

25 — Rozsudek ze dne 22. prosince 2010, Corman (C-131/10, Sb. rozh. s. I-14199, bod 41).

26 — Zjevnou výjimkou je rozsudek ze dne 8. března 2001, Metallgesellschaft (spojené věci C-397/98 a C-410/98, Recueil, s. I-1727), který se týkal návrhu na náhradu škody nebo náhradu hodnoty za používání peněz zaplacených ve formě zálohové korporační daně (advanced corporation tax, ACT) daňové správě podle daňového režimu, o kterém Soudní dvůr následně rozhodl, že je diskriminační, a tudíž v rozporu s právem EU. Za uvedených, velmi specifických okolností, kdy vzniklá škoda nespočívala v zaplacení splatné daně, nýbrž v jejím zaplacení *předem*, byl nárok na úroky, jakožto kompenzace za finanční znevýhodnění „skutečným cílem žaloby v původním řízení“ (bod 87).

52. Ze znění čl. 4 odst. 2 vyplývá, že stanovení úroků je opatřením, které lze přijmout spolu s odnětím protiprávně získané výhody. Domnívám se proto, že úrokový dluh je pro účely nařízení č. 2988/95 považován za akcesorický k hlavní pohledávce. Není součástí samotné neoprávněně získané výhody.

Analýza

53. Spadá, při neexistenci výslovného nebo implicitního odkazu na řízení týkající se úroků, akcesorický nárok na úroky do působnosti čl. 3 odst. 1 nařízení č. 2988/95?

54. Bundesanstalt je, stejně jako předkládající soud, toho názoru, že i když je vymáhání úroků upraveno právem EU, článek 3 nařízení č. 2988/95 se týká výhradně částky hlavní pohledávky, která se stává dlužnou z důvodu nesrovnalosti, a nikoliv akcesorických nároků na úroky.

55. Společnost Pfeifer tvrdí, zaprvé že neexistuje jasné ustanovení práva EU upravující úroky; zadruhé že se první otázka předkládajícího soudu týká výkladu článku 4 nařízení č. 2988/95 a ze struktury i znění jeho odstavce 2 vyplývá, že úroky nejsou součástí hlavní pohledávky, která je předmětem nároku na vrácení, zatřetí že článek 4 je samostatný ve vztahu k článku 3 a konečně že dlužné úroky jsou akcesorické k hlavní pohledávce, takže musí být předmětem samostatného ustanovení s ohledem na zahájení běhu promlčecích lhůt.

56. Komise soudí, že dlužné úroky spadají do působnosti nařízení č. 2988/95: Správní opatření jsou ukládána na základě článku 4 nařízení č. 2988/95 k odnětí neoprávněně získané výhody. Když jsou taková opatření uplatněna, jsou vymáhány dlužné úroky. Článek 3 tak pro vymáhání úroků implicitně stanoví čtyřletou promlčecí dobu, jejíž běh počíná v okamžiku, kdy k nesrovnalosti dojde. Komise dále tvrdí, že se nařízení č. 2988/95 použije k zajištění toho, aby s dlužnými úroky nebylo podle vnitrostátního práva nakládáno nezávisle na hlavní pohledávce. Nařízení č. 2988/95 tak stanoví, že nárok na úroky není promlčen před uplynutím čtyřleté promlčecí lhůty, která se uplatní v okamžiku vzniku nesrovnalosti (s výhradou všech období přerušení).

57. Na rozdíl od předkládajícího soudu Bundesanstalt a Komise zastávají názor, že vymáhání dlužných úroků jako takové spadá do působnosti práva EU. V tomto ohledu se oba orgány opírají o čl. 32 odst. 1 nařízení č. 1290/2005.

58. Podle Komise je nutné mít na úrovni EU obecnou úpravu, která stanoví minimální promlčecí dobu, která se ve všech členských státech použije pro vymáhání dlužných úroků za účelem ochrany finančních zájmů Evropské unie. Úroky jsou příjmem rozpočtu EU a mají kompenzační povahu, protože představují újmu, které je rozpočet vystaven, dokud není částka hlavní pohledávky vrácena.

59. Bundesanstalt je toho názoru, že čl. 3 odst. 1 neupravuje zvláštní ustanovení týkající se nároku na úroky. Takové nároky tedy nespádají do působnosti v něm stanovené promlčecí doby a jsou upraveny vnitrostátními předpisy.

60. Společnost Pfeifer tvrdí, že účelem ukládání úroků je zabránění narušení hospodářské soutěže, a nikoliv ochrana finančních zájmů EU.

61. Spadá vymáhání úroků do působnosti nařízení č. 2988/95?

62. Účel nařízení č. 2988/95 je v jeho odůvodnění vyjádřen široce. Třetí bod odůvodnění stanoví, že „je [...] důležité bojovat ve všech oblastech proti jednáním, která poškozují finanční zájmy Společenství“. Čtvrtý bod odůvodnění potvrzuje, že cílem právní úpravy je boj proti jednáním poškozujícím finanční zájmy Společenství²⁷.

27 — Rozsudek Corman (uvedený výše v poznámce pod čarou 25, bod 36).

63. Podle mého názoru má účel vymáhání úroků sám o sobě vliv na to, zda výběr takového poplatku náleží mezi cíle nařízení č. 2988/95.

64. Tento účel je dvojitý. Zaprvé odškodňuje osobu, která nemohla využít dotyčné peníze. Úroky představují hodnotu peněz, které společnost Pfeifer přijala jakožto přeplatek, v čase. Zadruhé eliminuje jakoukoliv výhodu, kterou by společnost Pfeifer mohla získat jako příjemkyně přeplatků z obdržené podpory na základě nesrovnalosti, pokud by takové přeplatky byly bezúročné.

65. Podle mého názoru je takový dvojitý účel zcela v souladu s cíli nařízení č. 2988/95.

66. Dále, pokud jde o znění a strukturu nařízení č. 2988/95, se domnívám, že navzdory neexistenci výslovné formulace v článku 3, se uplatní čtyřletá promlčecí doba stanovená v tomto ustanovení i na úroky.

67. Vzhledem k tomu, že nároky na úroky jsou (obecně) akcesorické k nároku na vrácení neoprávněně získané výhody, není *prima facie* namístě začít tím, že budeme vykládat znění nařízení č. 2988/95 tak, že dlužné úroky leží zcela mimo jeho působnost.

68. Obecný pojem „stíhání“ v první větě čl. 3 odst. 1, která stanoví, že „Promlčecí doba pro zahájení stíhání činí čtyři roky od okamžiku, kdy došlo k nesrovnalosti [...]“, není formulován takovým jazykem, který by naznačoval, že se vztahuje pouze na určitý typ nároku, například na nárok týkající se hlavní pohledávky. Jsem proto toho názoru, že výraz „stíhání“ je třeba vykládat tak, že se vztahuje jak na žaloby na vrácení částky hlavní pohledávky (neoprávněná výhoda), tak na akcesorický nárok na úroky, pokud je takový nárok stanoven vnitrostátním právem. Tento názor je podpořen následujícími důvody. Zaprvé v kontextu nařízení č. 2988/95 „stíhání“ odkazuje obecně na jednání příslušných orgánů v boji proti nesrovnalostem. Zadruhé je akcesorický nárok na úroky součástí tohoto obecného cíle. Účelem akcesorické žaloby (vymáhající úroky) je získání kompenzace ve prospěch rozpočtu EU za dlouhodobé používání finančních prostředků, které byly získány neoprávněně.

69. Zatřetí Soudní dvůr uvedl, že členské státy při vymáhání neoprávněně získaných částek z důvodů nesrovnalosti²⁸ jednají jménem a na účet rozpočtu EU. Zahájením řízení ohledně akcesorického nároku na úrok v takovémto kontextu vymáhají členské státy obdobně nárok ve prospěch rozpočtu EU.

70. Začtvrté předkládající soud se mylí, má-li za to, že pokud vnitrostátní právo stanoví vybírání úroků, připadají všechny související výnosy rozpočtu členského státu, a nikoliv rozpočtu Evropské unie.

71. Je pravda, že režim náhrad nákladů na skladování byl navržen jako samofinancovaný, a nikoliv jako zdroj příjmu rozpočtu EU²⁹. Nicméně neoprávněně vyplacené částky, které byly navraceny, jsou připsány ve prospěch rozpočtu Společenství (s výhradou práva členských států ponechat si 20 % z každé takové částky), a pokud jsou vnitrostátním právem upraveny akcesorické nároky na úroky, jsou ve prospěch rozpočtu Společenství připsány i všechny vymožené úroky³⁰. Proto vymáhání hlavní pohledávky i úroků spadá do oblasti finančních zájmů Evropské unie.

72. Teleologický výklad nařízení č. 2988/95 tak podle mého názoru vede k závěru, že na dlužné úroky, které mohou vzniknout pouze tehdy, existuje-li hlavní pohledávka, ke které se mohou vázat, jsou rovněž upraveny nařízením, a spadají tedy do působnosti promlčecí doby stanovené v čl. 3 odst. 1.

73. Pokud byla neoprávněná výhoda získána na základě nesrovnalosti, upravuje čtyřletá lhůta stanovená v čl. 3 odst. 1 nařízení č. 2988/95 promlčecí dobu týkající se nároků na úroky vzniklé podle vnitrostátního práva.

28 — Rozsudek Josef Vosding Schlacht-, Kühl- und Zerlegerbetrieb a další (uvedený výše v poznámce pod čarou 23, bod 29).

29 — Viz body 16 a 17 výše.

30 — Viz body 11 až 13 výše, které podrobně uvádějí legislativní historii.

Otázky 2, 3 a 4

Úvodní poznámky

74. Takový výklad vede k naléhavému a složitému problému: jak má být nařízení č. 2988/95 použito, když neexistují podrobná výslovná ustanovení týkající se akcesorických nároků na úroky?

75. V projednávané věci jsou zbývající otázky předkládajícího soudu úzce spojeny, jelikož nastolují konkrétní otázky týkající se způsobu, kterým se může promlčecí doba stanovená v nařízení č. 2988/95 použít na uvedené nároky na úrok.

76. Je zjevné, že při posuzování mechanismu promlčecí doby je zásadní identifikovat okamžik, ke kterému začíná lhůta běžet. Nařízení č. 2988/95 v tomto ohledu neobsahuje specifické ustanovení týkající se úroků. Nařízení neobsahuje ani žádné ustanovení týkající se úrokové sazby nebo způsobu, kterým má být vypočtena.

77. Soudní dvůr rozhodl, že při neexistenci opatření EU přísluší vnitrostátnímu právu, aby upravilo všechny související otázky týkající se vrácení plateb, které byly neoprávněně odvedeny, včetně sazby úroků, a data, od kterého musí být počítány³¹. V případě řízení za účelem vrácení neoprávněně výhod, která spadá do působnosti nařízení č. 2988/95, totiž musí být každý nárok na úroky nutně uplatněn podle vnitrostátního práva, jelikož úroky mohou být připočteny pouze tehdy, když ve vnitrostátním právu existuje ustanovení, které to umožňuje³².

78. Všechny vnitrostátní předpisy se musí použít v souladu s obecnými povinnostmi členských států na základě čl. 325 odst. 1 SFEU pro boj proti podvodům a jiným protiprávním jednáním ohrožujícím finanční zájmy Unie a obecné zásady práva EU. Vnitrostátní pravidla, která se dotýkají fungování promlčecí doby stanovené v čl. 3 odst. 1 (například okamžik, od kterého začíná běžet) tudíž musí splňovat požadavky právní jistoty³³. Jednotlivé vnitrostátní předpisy nesmí být dále méně příznivé než ty, které se týkají obdobných nároků na základě vnitrostátního práva (zásada rovnocennosti), ani nesmí být upraveny tak, aby v praxi znemožňovaly nebo nadměrně ztěžovaly získání náhrady škody (zásada efektivity)³⁴.

79. Evropský účetní dvůr (dále jen Účetní dvůr) nedávno publikoval zvláštní zprávu s názvem „Zpětné získávání neoprávněných plateb provedených v rámci společné zemědělské politiky“³⁵. Uvádí, že účtování úroků z dluhů, které vznikly na základě nesrovnalosti, stále není zcela harmonizováno a že velká většina opatření (například sazba pro výpočet úroků) je upravena vnitrostátním právem³⁶. Účetní dvůr tak doporučuje, aby byla na úrovni EU přijata výslovná úprava pro vymáhání dlužných úroků za účelem účinné ochrany finančních zájmů EU.

80. Soudní dvůr již v roce 1970 uznal, že pravidla upravující promlčecí dobu v řízení musí být stanovena předem a musí splňovat požadavky právní jistoty³⁷.

81. Z hlediska procesní logiky mají pravidla stanovící promlčecí dobu tvořit součást souboru opatření, která zahrnují délku promlčecí doby, kritéria pro stanovení data, od kterého počíná její běh, skutečnosti, které mají vliv na přerušeni nebo zastavení běhu promlčecí doby a použitelnou úrokovou sazbu (úrokové sazby). Při vytváření takového souboru musí být vzaty v úvahu zájmy příslušných orgánů členských států a zájmy hospodářských subjektů, spolu s dohlížecí úlohou Komise při ochraně finančních zájmů EU.

31 — Rozsudek Metallgesellschaft (uvedený výše v poznámce pod čarou 26, bod 86).

32 — Článek 4 odst. 2. Lze si představit, že právní předpisy EU upravující určité odvětví mohou být koncipovány tak, že stanoví zvláštní ustanovení pro navrácení úroků z neoprávněně vyplacených částek. Tak tomu však v projednávané věci není.

33 — Rozsudek ze dne 11. července 2002, Marks and Spencer (C-62/00, Recueil, s. I-6325, bod 39 a citovaná judikatura); viz rovněž bod 80 dále.

34 — Rozsudek ze dne 24. března 2009, Danske Slagterier (C-445/06, Sb. rozh. s I-2119, bod 31 a citovaná judikatura).

35 — Zvláštní zpráva č. 8/2011, dostupná na www.eca.europa.eu.

36 — Viz bod 33 zvláštní zprávy č. 8/2011.

37 — Rozsudek ze dne 15. července 1970, ACF Chemiefarma v. Komise (41/69, Recueil, s. 661, body 19 a 20).

82. Vyjádřila jsem názor, že čl. 3 odst. 1 nařízení č. 2988/95 může být vykládán tak, že pro nároky na úroky zavádí čtyřletou promlčecí dobu³⁸. Nicméně z toho nevyplývá, že by Soudní dvůr měl usilovat o konstruování úplného „režimu promlčení“ v otázkách úroků tím, že bude vkládat do textu slova, která tam zjevně nejsou. To by bylo v rozporu se zásadou právní jistoty. Je na zákonodárci EU, aby zvážil, zda je třeba přijmout podrobnou harmonizovanou úpravu pro použití uvedené čtyřleté promlčecí doby pro vymáhání nároků na úroky. Za současného stavu taková úprava EU neexistuje.

Otázka 2

83. Podstatou otázky předkládajícího soudu je, zda je při stanovení délky promlčecí doby pro účely čl. 3 odst. 3 nařízení č. 2988/95 nutné vzít v úvahu takové faktory, jako je odložení začátku běhu lhůty.

84. Vnitrostátní soud zastává názor, že pro otázku 2, jsou relevantní pouze roky 1999 a 2000. Má za to, že se na roky 2001 a 2002 vztahují novelizované vnitrostátní předpisy týkající se dlužných úroků, na které se použije kratší tříletá promlčecí doba³⁹. Nicméně roky 1999 a 2000 jsou upraveny přímo nařízením č. 2988/95, které stanoví čtyřletou promlčecí dobu⁴⁰.

85. Vnitrostátní soud vysvětluje, že pokud se nařízení č. 2988/95 uplatní na úroky dlužné za rok 1999, je část nároku za období od 1. do 30. ledna 1999 promlčená, jelikož úroky lze požadovat teprve od doby, kdy byla vydána hlavní rozhodnutí, tedy od 30. ledna 2003⁴¹. Nicméně pokud by se situace řídila vnitrostátním právem, promlčecí lhůta by vyloučila dobu před 31. prosincem 1999, jelikož podle vnitrostátního pravidla je počátek běhu promlčecí doby odložen do konce kalendářního roku, ve kterém nárok vznikl⁴².

86. Oba účastníci původního řízení jsou toho názoru, že při jakémkoliv srovnání se čtyřletou lhůtou stanovenou v čl. 3 odst. 1 nařízení č. 2988/95 je nutné vzít v úvahu jiné faktory, než je stanovená délka vnitrostátní promlčecí doby.

87. Komise tvrdí, že nařízení č. 2988/95 neobsahuje specifickou úpravu počítání dob a lhůt. Článek 3 odst. 2 nařízení č. 1182/71 se tak musí uplatnit obdobně a musí být vykládán ve spojení s nařízením č. 2988/95. Konečně, při srovnání promlčecích dob týkajících se nároků na úroky pro účely čl. 3 odst. 3 musí každá lhůta delší než čtyři roky splňovat požadavky právní jistoty.

88. Souhlasím s vyjádřením Komise v tom smyslu, že jelikož nařízení č. 2988/95 nestanoví způsob, kterým mají být lhůty počítány, musí se použít nařízení č. 1182/71.

89. Použijí se vnitrostátní pravidla, která odkládají započetí běhu promlčecí doby na konec kalendářního roku, ve kterém nároky vznikly, ve spojení s čtyřletou promlčecí dobou stanovenou v čl. 3 odst. 1 nařízení č. 2988/95?

90. Z mé odpovědi na otázku 1 vyplývá, že jsem toho názoru, že promlčecí doba pro nárok na úroky je čtyřletá, jak stanoví čl. 3 odst. 1 nařízení č. 2988/95. Dále, jelikož uvedené ustanovení je přímo použitelné, vyplývá z něj nutně to, že kratší doba v délce tří let je s nařízením neslučitelná⁴³.

91. Vnitrostátnímu soudu přísluší, aby určil, jak přímo použitelná čtyřletá promlčecí doba působí ve vztahu k nárokům na úroky za roky 2000 a 2001.

38 — Viz bod 73 výše.

39 — Viz bod 22 výše.

40 — Viz bod 7 výše.

41 — Viz bod 29 výše.

42 — Viz bod 22 výše.

43 — Rozsudky *Josef Voding Schlacht*-, *Kühl- und Zerlegerbetrieb* a další (uvedený výše v poznámce pod čarou 23, body 27 a 28) a *Ze Fu Fleischhandel* a *Vion Trading* (uvedený výše v poznámce pod čarou 22, bod 24).

92. Uvádím, že Soudní dvůr rozhodl, že čl. 3 odst. 3 nařízení č. 2988/95 členským státům poskytuje široký prostor pro uvážení, pokud jde o stanovení *delších* promlčecích lhůt, které zamýšlejí uplatňovat v případě nesrovnalosti poškozující finanční zájmy EU⁴⁴.

93. Ustanovení přijatá a používaná členskými státy při boji s podvody ohrožujícími finanční zájmy Evropské unie v tomto ohledu nicméně musí dodržovat obecné zásady práva EU. Konkrétně pravidla, která upravují promlčecí doby, musí plnit funkci zajišťování právní jistoty⁴⁵.

94. Proto při jakémkoli srovnávání s obecnou čtyřletou promlčecí dobou stanovenou v čl. 3 odst. 1 by měla být za účelem určení délky promlčecí doby týkající se nároků na úrok vzata pro účely čl. 3 odst. 3 nařízení č. 2988/95 v úvahu vnitrostátní pravidla, která prodlužují délku promlčecí doby.

Otázka 3

95. Třetí otázka vnitrostátního soudu má dvě části.

96. Předkládající soud se v první části otázky táže, zda běh promlčecí doby pro nároky na úroky začíná v okamžiku, kdy k nesrovnalosti došlo (první pododstavec čl. 3 odst. 1 nařízení č. 2988/95), nebo tehdy, když trvající nebo opakující se nesrovnalost skončí (druhý pododstavec čl. 3 odst. 1), a jaký vliv má skutečnost, že nároky na úroky podle vnitrostátního práva vznikají pouze později, například v případě, kdy bylo řízení týkající se nesrovnalosti ukončeno.

97. Společnost Pfeifer tvrdí, že běh promlčecí doby pro úroky začíná okamžikem, od kterého příslušné orgány vymáhají hlavní pohledávku. Bundesanstalt soudí, že okamžik ve kterém začíná běžet promlčecí doba pro úroky, je upravena vnitrostátním právem. Komise tvrdí, že běh promlčecí doby začíná okamžikem, kdy došlo k nesrovnalosti.

98. Z písemné odpovědi Bundesanstalt na otázky Soudního dvora vyvozují, že povaha nesrovnalosti – pokračující nebo opakující se – je v původním řízení stále sporná. Předkládající soud tak dosud neurčil, zda nesrovnalost spadá do prvního nebo druhého podstavce čl. 3 odst. 1.

99. Domnívám se, že rozhodnutí této otázky však je nezbytným prvním krokem za účelem určení okamžiku, kdy začíná běh promlčecí lhůty týkající se nároků na úroky.

100. Soudní dvůr v rozsudku Vonk Diary Products BV⁴⁶ rozhodl, že nesrovnalost je pokračující nebo opakovaná, pokud se jí dopustí subjekt Společenství, jenž těží hospodářské výhody ze souboru podobných operací, kterými je porušováno totéž ustanovení práva Společenství. Předkládajícímu soudu přísluší, aby za použití uvedeného kritéria ověřil, zda jsou ve sporu v původním řízení naplněny základní prvky pokračující nebo opakované nesrovnalosti⁴⁷.

101. Pokud jde o začátek běhu promlčecí doby, znění čl. 3 odst. 1 (který odkazuje na okamžik, kdy k nesrovnalosti uvedené v čl. 1 odst. 1 došlo) se soustředí na samotnou nesrovnalost, a nikoliv na akcesorický nárok na úroky. Nic v něm nenaznačuje, kdy začíná běh promlčecí doby pro dlužné úroky. Dodávám, že není vždy možné kvantifikovat hlavní pohledávku (tedy neoprávněnou výhodu) v okamžiku, kdy k nesrovnalosti dojde⁴⁸. Za takových okolností je obdobně nemožné kvantifikovat jakýkoliv akcesorický nárok na úroky.

44 — Rozsudek Corman (uvedený výše v poznámce pod čarou 25, bod 54).

45 — Rozsudek Ze Fu Fleischhandel a Vion Trading (uvedený výše v poznámce pod čarou 22, body 30 a 32).

46 — Rozsudek ze dne 11. ledna 2007 (C-279/05, Sb. rozh. s. I-239, bod 41).

47 — Rozsudek Vonk Diary Products BV (uvedený výše v poznámce pod čarou 46, bod 43).

48 — Nesrovnalost je v čl. 1 odst. 2 nařízení č. 2988/95 definována jako jakékoliv porušení právního předpisu Společenství hospodářským subjektem. Nicméně nikoliv všechny nesrovnalosti vedou ke kvantifikovatelným nárokům v okamžiku, kdy k nim došlo. Viz například rozsudek ze dne 21. prosince 2011, Chambre de commerce et d'industrie de l'Indre (C-456/10, Sb. rozh. s. I-14081; nesrovnalosti v postupu zadávání veřejné zakázky).

102. Při neexistenci výslovného ustanovení práva EU se tato otázka musí řídit vnitrostátními předpisy. Pokud by zákonodárce EU byl toho názoru, že okamžik, kdy začínají běžet nároky na úroky, musí být harmonizován, bude pravděpodobně jednat za účelem dosažení tohoto cíle.

103. Vnitrostátní soud tak musí nejprve určit, zda se uplatní první nebo druhý pododstavec čl. 3 odst. 1. Poté musí použít vnitrostátní předpisy pro stanovení okamžiku, od kterého začíná běžet promlčecí doba pro úroky. Uvedené předpisy musí být použity takovým způsobem, který vezme v úvahu akcesorickou povahu nároků na úroky, jelikož není možné stanovit nárok na úroky před tím, než je určena částka hlavní pohledávky.

104. Podstatou druhé části otázky 3 předkládajícího soudu je, kdy začíná běh promlčecí doby pro nároky na úrok v případech pokračujících nebo opakovaných nesrovnalostí (druhý pododstavec čl. 3 odst. 1).

105. Komise soudí, že promlčecí doba pro dlužné úroky vzniká před tím, než takové nesrovnalosti skončí, a že její běh je zastaven do doby, dokud pokračující nebo opakovaná nesrovnalost neskončí.

106. Moje odpověď na první část otázky 3 se *mutatis mutandis* použije na vymáhání úroků v případě pokračujících nebo opakovaných nesrovnalostí. Jsem toho názoru, že nařízení č. 2988/95 nespécifikuje, kdy začíná běh promlčecí lhůty ohledně nároků na úroky. Členské státy si tak zachovávají možnost používat vnitrostátní předpisy pro určení začátku běhu promlčecí lhůty u takových nároků.

Otázka 4

107. Ve své poslední otázce si předkládající soud přeje vědět, do jaké míry hlavní rozhodnutí a stanovení odpovědnosti uhradit úrok (ze dne 30. ledna 2003) přerušují běh promlčecí doby stanovené v čl. 3 odst. 1 nařízení č. 2988/95.

108. Předkládající soud uvádí, že hlavní rozhodnutí přerušuje běh promlčecí doby v případě hlavní pohledávky i nároku na úroky. Po vydání hlavních rozhodnutí začala běžet nová promlčecí doba, která uplynula dne 31. ledna 2007. Nárok na úroky by tak již byl promlčen před tím, než bylo dne 13. dubna 2007 vydáno první rozhodnutí o úrocích⁴⁹.

109. Předkládající soud je nicméně toho názoru, že hlavní rozhodnutí určují i samotnou povinnost hradit úroky. Táže se tedy, zda probíhající soudní řízení (nebo vyšetřování) týkající se hlavní pohledávky může přerušit běh promlčecí doby pro nárok na úroky.

110. Bundesanstalt tvrdí, že pokud je řízení, které zpochybňuje rozhodnutí příslušných orgánů nadále předmětem sporu, je běh promlčecí lhůty zastaven.

111. Společnost Pfeifer rozlišuje mezi hlavní pohledávkou a dlužnými úroky. Je toho názoru, že pouze rozhodnutí příslušných orgánů týkající se dlužných úroků mohou ve vztahu k takovému nároku představovat akty přerušující promlčení. Rozhodnutí ze dne 30. ledna 2003 se vztahovala pouze na hlavní pohledávku. Nemohou tak přerušit promlčecí dobu pro úvěrový dluh pro účely článku 3 nařízení č. 2988/95. Z toho vyplývá, že čtyřletá promlčecí doba pro některé dlužné úroky v době, kdy bylo vydáno rozhodnutí o úrocích, již uplynula.

49 — Viz bod 34 výše.

112. Komise vykládá čl. 3 odst. 2 nařízení č. 2988/95 (který stanoví, že lhůta pro výkon rozhodnutí, na základě kterého byla uložena správní sankce, činí tři roky) tak, že se použije obdobně na správní *opatření*⁵⁰, jakmile příslušné orgány oznámí rozhodnutí týkající se odnětí neoprávněně vyplacené výhody. Komise dále tvrdí, že otázka přerušování nebo zastavení běhu promlčecí doby je upravena vnitrostátním právem.

113. Domnívám se, že první věta třetího pododstavce čl. 3 odst. 1 může být vykládána pouze tak, že odkazuje zpět na čtyřletou promlčecí dobu stanovenou v prvním pododstavci čl. 3 odst. 1. Proto tehdy, když se taková čtyřletá lhůta použije, je přerušena pouze úkony, které spadají do třetího pododstavce čl. 3 odst. 1.

114. Přerušují úkony příslušného orgánu oznámené dlužníkovi, které se týkají vyšetřování nebo řízení ohledně hlavní žaloby, rovněž řízení týkající se akcesorického nároku na úrok?

115. Uvádím, že Bundesanstalt zamítl první odvolání společnosti Pfeifer proti hlavním rozhodnutím, nicméně rozhodnutím ze dne 10. října 2006 snížil částku hlavní pohledávky⁵¹. Uvedené rozhodnutí bylo úkonem příslušného orgánu, oznámeným dotyčné osobě, který se týkal řízení o nesrovnalosti ve smyslu třetího pododstavce čl. 3 odst. 1 nařízení č. 2988/95.

116. Promlčecí lhůta začíná znovu běžet od provedení každého úkonu způsobujícího přerušování⁵². Promlčecí lhůta týkající se hlavních pohledávek tak začala běžet znovu v návaznosti na toto rozhodnutí. Vzhledem k tomu, že úrokový dluh je akcesorický, ovlivnil by přerušující účinek rozhodnutí z 10. října 2006 týkajícího se hlavních pohledávek v zásadě i promlčecí dobu pro nárok na úrok. Nicméně vnitrostátní soud ještě musí určit, zda nesrovnalost v projednávané věci byla pokračující nebo opakovaná⁵³ a toto určení je zásadním prvkem při zjišťování toho, jak hlavní rozhodnutí ze dne 10. října 2006 ovlivňuje promlčecí dobu týkající se nároku na úrok. Domnívám se, že Soudní dvůr v tomto bodě již nemůže dále pokročit.

117. Vnitrostátní soud dále uvádí, že hlavní rozhodnutí, která jsou předmětem soudního řízení (z důvodu jejich zpochybnění společností Pfeifer), dosud nejsou konečná a vykonatelná. Na tomto základě se táže, kdy pro účely nařízení č. 2988/95 končí období přerušování.

118. Východiskem pro zodpovězení otázky vnitrostátního soudu je opět akcesorická povaha nároků na úrok⁵⁴.

119. Pokud byla zahájena soudní řízení, v nichž je napadáno hlavní rozhodnutí (která tvoří základ nároků na úroky), nemohou příslušné orgány vědět, zda dlužné úroky existují, dokud taková řízení neskončí. Za takových okolností je na příslušných orgánech, aby obhájily kroky, které představují „úkon příslušného orgánu oznámený dané osobě, který se týká vyšetřování nebo řízení o nesrovnalosti“ ve třetím pododstavci čl. 3 odst. 1.

120. Jakmile jsou řízení skončena, příslušné orgány mohou, pokud je dluh nadále považován za existující, uvědomit dlužníka (buď potvrzením jejich nároku, nebo upravením částky ve světle konečného rozhodnutí). Teprve v tomto okamžiku se akcesorický nárok na úroky stává určitým.

121. Pro účely třetího pododstavce čl. 3 odst. 1 tak řízení týkající se hlavních rozhodnutí přerušuje promlčecí dobu jakéhokoliv akcesorického nároku, pokud její běh započal.

50 — Viz bod 7 výše.

51 — Viz bod 30 výše.

52 — Rozsudek ze dne 28. října 2010, SGS Belgium (C-367/09, Sb. rozh. s. I-10761, bod 67).

53 — Viz bod 99 výše.

54 — Viz bod 51 výše.

122. Promlčecí doby rovněž musí zajišťovat právní jistotu⁵⁵. Teprve po ukončení řízení (nebo úředního vyšetřování) se příslušní účastníci řízení – hospodářský subjekt a příslušné vnitrostátní orgány – dozví zaprvé, zda existuje závazek, a zadruhé, že v důsledku toho začal běžet čas pro účely vymáhání jakéhokoliv akcesorického nároku na úroky přípustného podle vnitrostátního práva⁵⁶.

123. Jsem proto toho názoru, že pro účely třetího pododstavce čl. 3 odst. 1 nařízení č. 2988/95 se promlčecí doba přerušuje do konečného rozhodnutí v jakémkoliv řízení, v němž byla napadána hlavní rozhodnutí, pokud uvedená rozhodnutí stanoví samotnou povinnost zaplatit úroky.

Závěry

124. Navrhuji tedy, aby Soudní dvůr odpověděl na otázky položené Bundesverwaltungsgericht následovně:

- „1) Pokud byla neoprávněná výhoda získána na základě nesrovnalosti, řídí se promlčecí doba týkající se nároků na úroky, které vznikly podle vnitrostátního práva, čtyřletou lhůtou stanovenou v čl. 3 odst. 1 nařízení Rady (ES, Euratom) č. 2988/95 ze dne 18. prosince 1995 o ochraně finančních zájmů Evropských společenství.
- 2) Při jakémkoli srovnávání s obecnou čtyřletou promlčecí dobou stanovenou v čl. 3 odst. 1 by měla být za účelem určení délky promlčecí doby týkající se nároků na úrok vzata pro účely čl. 3 odst. 3 nařízení č. 2988/95 v úvahu vnitrostátní pravidla, která prodlužují délku promlčecí doby.
- 3) Vzhledem k tomu, že nařízení č. 2988/95 nestanoví, kdy začíná běh promlčecí lhůty týkající se nároků na úroky v případě nesrovnalostí spadajících do prvního nebo druhého pododstavce čl. 3 odst. 1, zachovávají si členské státy při určování začátku běhu promlčecí lhůty pro takové nároky možnost uplatnit vnitrostátní pravidla.
- 4) Pro účely třetího pododstavce čl. 3 odst. 1 nařízení č. 2988/95 se promlčecí doba přerušuje do konečného rozhodnutí v jakémkoliv řízení, v němž jsou napadána hlavní rozhodnutí, pokud taková rozhodnutí stanoví samotnou povinnost hradit úroky.“

55 — Rozsudek SGS Belgium (uvedený výše v poznámce pod čarou 52, bod 68).

56 — Viz body 80 až 82 výše.